

Szerkesztői előszó

A test témája az utóbbi évtizedek tudományos kutatásaiban, diskurzusaiban kiemelten fontos szerepet játszik, és aligha van olyan kortárs tudomány- és művészeti ág, amelynek ne volna határozott álláspontja a testről. A művészetekben és az irodalomban az ókortól napjainkig meglévő test-témák, -interpretációk és -reprezentációk körünk antropológiai és kultúratudományos fordulatának következtében és a posztmodern diskurzusok elméleti alapjaira helyezve az egyik legizgalmasabb kérdéskörre váltak.

A tematikus számunkat koherenssé tévő elméleti és módszertani szempontjaink nem csupán illeszkednek a magyarországi kutatásokhoz, hanem több ponton ki is egészítik azokat. Néhány fontosabb előzményt azért hadd említsünk: a még évkönyv formában megjelent *Studia Litteraria Test – Tér – Tekintet* című, 2001-es számában kutatócsoportunk inkább válogatott tanulmánygyűjtemény formában közelített a kérdéskörhöz. A *Vulgo* (2003/3.) és a *Magyar Filozófiai Szemle* (2010/2.) írásai a testet elsősorban mint a filozófia egyik alapproblémáját járták körül (filozófiai antropológiai, fenomenológiai, analitikus filozófiai, politika-filozófiai, stb. megközelítésekben), A *Vörös Postakocsi* gender-száma (2009/tél) a társadalmi nemek elméletei, illetve a test biológiai és kulturális meghatározottságának antropológiai szempontjai alapján közelített a témához, a *Debreceni Disputa* (2005/7–8.) – a folyóirat jellegéből adódóan – a test fogalmának és szerepének sokféleségét mutatta fel. Legutóbb a *Helikon* (2011/1–2.) a test és a szöveg közötti multidimenziális viszony körüljárására vállalkozott, tanulmányaival jóval túlmutatva a szűkebb értelemben vett témáján. Szót érdemel még a Domonkos Rend megújult folyóirata, a *Tanítvány* legutóbbi száma is (2011/1.), mely a testről való beszéd tapasztalatát, eme tapasztalat sokféleségét kívánja felmutatni, elsősorban a teológia és a szépirodalom horizontján. És akkor még nem is említettük a hazai történeti antropológiai, gender- és más szempontú kutatások gyarapodó számú publikációit.

Testinterpretációk című tematikus számunk tanulmányai elsősorban a történeti antropológia nézőpontjait érvényesítik, melyek a test (fogalmának) történetiségére és kulturalitására, a kulturális jelenségek rekonstrukciójára, a test-/emberképek, test-koncepciók, a testhez fűződő viszony történeti változására, a testnek a történelem során létrejövő különböző alakzataira figyelnek. A történeti antropológia felől a testet az emberi kultúra hordozójaként és a különféle eredetű hagyományok kifejezőjeként tekintjük. Tanulmányaink az antropológiai elvű test-kép poétikai, esztétikai (Moise Gabriella), képzőművészeti (Bódi Katalin), színházi-színpadi (Liktör Eszter, Lukovszki Judit), filmes (Kalmár György), vallási-teológiai (D. Tóth Judit), virtuális (Áfra János) reprezentációit vizsgálják, és az antropológiai elvű test-kutatás és a test-

ábrázolások mediális sokféleségét mutatják. A testről való diskurzus által megnyitott irányok közül írásainkban fontos szerepet kapnak a test térben való létezésének, reprezentálódásának problémái: a testet körül vevő (virtuális) tér, maga a test mint tér, mint téralkotó tényező.

A tanulmányok által felmutatott összefüggések hálózatát létrehozó szempontok sokszínűsége miatt nem törekedtünk kisebb tematikus egységek kialakítására: a tanulmányok a témák kronológiai rendjében követik egymást. A *Testinterpretációkat* három recenzió zárja, melyek esetében a két idegen nyelvű, Berta Erzsébet és Kovács Edit által recenziált könyv esetében a bielefeldi transcript Verlag két kötetére esett a választás, mivel a német nyelvterület vezető kultúratudományos szakkiadója a test művészeti reprezentációit bemutató köteteivel, a performativitás jegyében formálta meg a kiadói profilját. Lapis József recenziója izgalmasan kapcsolódik Borbély Szilárd *A testhez* című kötetének már eddig is gazdag recepciójához.

BÓDI KATALIN – D. TÓTH JUDIT